

Het Meditatiediagram van HPB en het Proces van Spirituele Transformatie

– Roger Price

Eén van de juwelen die H.P. Blavatsky (HPB) ons heeft nagelaten is haar Meditatiediagram (Diagram), dat door E.T. Sturdy, één van de leden van de Innerlijke Groep, is opgeschreven. Bij dit artikel is dit diagram opgenomen. Dit artikel wil een aantal esoterische beginselen waarop het Diagram is gegrondvest onderzoeken en zodoende nagaan wat zijn betekenis is in het proces van spirituele transformatie.

Roger Price is lid van de Engelse Afdeling van de Theosophical Society waar hij actief lid is geweest van de studiegroepen *Geheime Leer* en *Mahatma Brieven*. Ook was hij een van de leiders van de meditatiegroepen. Hij woont nu in België.

Wanneer men zich afvraagt wat spirituele transformatie inhoudt, kan misschien een goede samenvatting verkregen worden uit één van de passages in de ‘Brief van de Maha Chohan’ (*The Mahatma Letters to A.P. Sinnett*, chronologische uitgave, Aanhangel II, blz 478):

Wij allen moeten ons bevrijden van ons eigen Ego, het illusoire schijnbare zelf, om ons ware Zelf in een transcendentaal goddelijk leven te herkennen. Maar als we niet zelfzuchtig willen zijn, moeten we er naar streven anderen die Waarheid te doen inzien, de werkelijkheid te doen beseffen van dat transcendentale Zelf, de Boeddha, de Christus, of God van elke prediker.

Het bovenstaande citaat wijst erop dat ons ware Zelf niet de persoonlijkheid is, die, gezien vanuit spiritueel perspectief, niet meer dan ons schijnbare zelf is, en dat ons ware Zelf zich in een transcendentaal goddelijk leven bevindt. Wezenlijke spirituele transformatie heeft plaats naarmate we in staat zijn ons te ‘bevrijden’ van het

idee dat wij het persoonlijke ego zijn en wij ons werkelijke of ware Zelf (en dat van ieder ander menselijk wezen) in een transcendentiaal goddelijk leven gaan herkennen. Het is een zich ontplooiend proces van het maken van onderscheid tussen wat reëel en immer blijvend is en wat misleidend en voorbijgaand is, en daarvoor is een deïdentificatie nodig met hetgeen illusoir is en een reïdentificatie met de werkelijkheid. Voor dat proces is het noodzakelijk, en tegelijk wordt het ook erdoor gemakkelijker gemaakt, dat inzichten en emoties veranderen en de Eenheid met Alle Leven gaan weerspiegelen. Daarom benadrukt het citaat ook het belang van het overwinnen van zelfzucht (voortkomend uit een besef van afgescheidenheid) door anderen te helpen deze universele waarheid, die in elke godsdienst gevonden kan worden, in te zien. Dit brengt met zich mee, dat voor werkelijke spirituele transformatie niet alleen waarachtige universele perspectieven en waarden, die voortkomen uit een besef van de Eenheid met Alle Leven nodig zijn, maar ook de verplichting om te leven of te werken voor het welzijn van iedereen. Toepassing/ beoefening van het Diagram maakt dat het bewustzijn zich wendt naar wat werkelijk is en geeft inzichten in wat misleidend is en zo wordt het proces van spirituele transformatie bevorderd.

Elke benadering van spirituele transformatie moet praktische betekenis hebben en niet alleen gemakkelijker veranderingen tot stand brengen in inzichten en waarden, maar uiteindelijk in bewustzijn. Daarvoor is het nodig, dat het veranderingen teweegbrengt, die in overeenstemming zijn met de universele waarheid, dat wil zeggen met de werkelijkheid, en het bewustzijn bevrijden van conditionering en misleiding. Wanneer men dit in gedachten houdt, zou men twee bedenkingen tegen het Diagram kunnen aanvoeren. In de eerste plaats zou men kunnen denken dat het Diagram te abstract of te metafysisch is en daarom in de praktijk niet bruikbaar. Wat heeft het proces waarbij je probeert je 'Eenheid voor te stellen door uitbreiding

in Ruimte en Oneindig in Tijd' te maken met het leiden van een spiritueel leven of met spirituele transformatie? Als antwoord hierop kan gezegd worden, dat theosofie een filosofie van spirituele evolutie geeft, en om een waarachtig spiritueel leven te leiden, moeten we ook de transformaties doormaken, zoals deze geschetst worden in de blauwdruk van het pad van evolutie van de mensheid. In *De Geheime Leer* (Anthropogenesis, Stanza 4, sloka 17), vinden we dat één van de doeleinden van de evolutie van de mensheid is een 'denkvermogen (te ontwikkelen) om het heelal te omvatten'. Om werkelijk universeel te zijn moet dit 'omvatten' niet alleen alle Ruimte omspannen (en alles wat zich daarin bevindt), maar moet ook oneindig in Tijd zijn, tenminste binnen de context van de desbetreffende kringloop van evolutie. Dit vermogen om het heelal te kunnen omvatten, dat in potentie aanwezig en inherent aan het denkvermogen is, zal vanzelfsprekend tot stand komen door het proces van evolutie. Er wordt evenwel gesteld dat ons werkelijk Spiritueel Ego, het Hoger Manas, in belangrijke mate reeds universeel is, en niet gebonden is aan ruimte en tijd zoals dit met ons het geval is op het gebied van onze persoonlijkheid. Het Diagram kan ons helpen een beter contact te maken met ons Hoger Manas, omdat het ons lager manas opent voor of richt naar het Hoger Manas. Ten tweede: omdat het Diagram bestaat uit een opeenvolging van stappen, zou men kunnen denken, dat het gewoon een andere methode is, die niet leidt tot een werkelijke transformatie, maar tot een soort subtiele conditionering. Dit is een potentieel gevaar bij alle pogingen om het leven te begrijpen en bij het tot stand brengen of bevorderen van een innerlijke verandering. Hoe dan ook, wanneer zo een poging gebaseerd is op Waarheid of Werkelijkheid door een zuiver weergeven van de Oude Wijsheid, en dus gebaseerd op onze ware of werkelijke wezensaard en we in staat zijn boven een intellectualisering van het proces uit te stijgen naar datgene waarnaar gewezen wordt, dan lijkt het erop, dat

werkelijke transformatie mogelijk is. Het Diagram vraagt ons eveneens ons 'Eenheid' 'voor te stellen' en ons normale bewustzijn te vormen door 'Eeuwigdurende Aanwezigheid in onze voorstelling in alle Ruimte en Tijd'. Zo op het eerste gezicht lijkt het erop, dat dit niet meer dan een denkbeeld is; Shri Krishna Prem en Sri Madhava Ashish verklaren evenwel in *Man, The Measure of All Things*, (blz 86):

Eigenlijk is de verbeeldingskracht hetzelfde als innerlijk weten... De handeling om beelden te vormen is evenzeer een handeling om te weten als elke waarneming van feiten van zintuiglijke aard, maar het is iets dat op een subtieler niveau plaats vindt dan het fysieke... en het feit dat gewone mensen niet in staat zijn een effectief gebruik te maken van dit middel om te weten komt doordat, evenals dit met elk vermogen dat onvoldoende gebruikt of getraind wordt het geval is, hun verbeeldingskracht in een kinderlijke en feitelijk nutteloze staat verkeert.

Dit artikel poogt voorts aan te tonen, dat de grondslag van het Diagram gezien moet worden vanuit het perspectief van het werkelijke of ware Zelf, en niet vanuit dat van de persoonlijkheid, en gericht is op het wezen van het hoger bewustzijn. In de Verzakingen wordt ook op een unieke manier onder de aandacht gebracht dat onze geconditioneerde waarnemingen die vanuit een persoonlijk perspectief gevormd worden, niet werkelijk zijn gezien vanuit het perspectief van ons Ware Zelf. Van belang is dat het ook aangeeft hoe deze barrières overwonnen kunnen worden.

De esoterische grondslag van het Meditatie-Diagram van HPB

De esoterische diepgang van het Diagram kan begrepen worden vanuit de fundamentele esoterische beginselen die de basis ervan vormen. Dit artikel wil hoofdzakelijk de aandacht vestigen op de hoofdgedachten van de vier fundamentele stappen van het proces in het Diagram en houdt zich kort bezig met enkele esoterische beginselen, waarop zij gebaseerd zijn.

Diagram: 'Stelt u zich eerst EENHEID voor door Uitbreiding in Ruimte en Oneindig in Tijd'.

Het belang van Eenheid als de ene fundamentele wet vindt men in *De Geheime Leer* (Cosmogenezis, Stanza 5, toelichting):

De wortel-eenheid van het diepste inwezen van elk samenstellend deel van samengestelde dingen in de natuur - van ster tot mineraal atoom, van de hoogste Dhyân Chohan tot het kleinste infusiediertje, in de volste betekenis van het woord en toegepast op hetzij de geestelijke, verstandelijke of stoffelijke wereld - die eenheid is de ene fundamentele wet in de Occulte Wetenschap.

Dit wordt nog eens benadrukt in R. Bowen Madame Blavatsky over de studie van *De Geheime Leer*. Het belangrijkste esoterische beginsel dat volgens HPB in gedachten moet worden gehouden is:

DE FUNDAMENTELE EENHEID VAN ALLE BESTAAN. Deze eenheid is iets heel anders dan de gebruikelijke opvatting van eenheid - bijvoorbeeld als we spreken van een natie of een leger als een eenheid.... Zo is de leer niet. Zij zegt dat het bestaan één is, niet een verzameling van zaken die met elkaar verbonden zijn. Fundamenteel is er één Zijn.... Het is Al-Zijn... het is duidelijk dat dit fundamentele Ene Bestaan of Absolute Zijn, de Werkelijkheid moet zijn in elke vorm die er is.... Het Atoom, de Mens, de God zijn ieder afzonderlijk zowel als gezamenlijk, in de grond der zaak Absoluut Zijn; dat is hun WERKELIJKE INDIVIDUALITEIT.

Als we ons bewustzijn voor het goddelijke openstellen, dan moet ons bewustzijn zich openstellen voor de gewaarwordingen en gevoelens ten aanzien van de Eenheid van Alle Bestaan die inherent zijn aan zijn zuivere aard. De betekenis van Ruimte, de Eeuwige Moeder en Tijd wordt benadrukt, doordat in de Cosmogenezis van *De Geheime Leer* dit de eerste twee onderwerpen zijn waarmee Stanza 1, in respectievelijk Sloka 1 en 2 zich bezighoudt.

DE EEUWIGE MOEDER [RUIMTE],
GEWIKKELD IN HAAR ALTIJD
ONZICHTBARE GEWADEN, HAD
OPNIEUW ZEVEN EEUWIGHEDEN
GESLUIMERD.

*(Toelichting) De 'Ouder' of 'Moeder'-
Ruimte is de eeuwige, altijd aanwezige Oor-
zaak van alles – de onbegrijpelijke GOD-
HEID.*

De Proloog van *De Geheime Leer* [11]
citeert uit de Occulte Catechismus:

*'Wat is het dat altijd is?' 'Ruimte, de
eeuwige Anupadaka.' 'Wat is het dat altijd
was?' 'De Kiem in de Wortel' 'Wat is het dat
altijd komt en gaat?' 'De Grote Adem.'
'Zijn er dus Drie Eeuwigen?' 'Neen, de drie
zijn één. Wat altijd is, is één; wat altijd was,
is één; wat altijd bestaat en wordt, is ook één:
en dit is Ruimte.'*

Uit de bovenstaande citaten is het duid-
lijk, dat Ruimte van de grootste beteke-
nis is. Niettemin is het niet alleen de objec-
tieve Ruimte die we zien, wanneer we om
ons heen kijken of onze blik richten naar de
hemel, die bedoeld wordt, maar ook sub-
jectieve Ruimte die ervaren kan worden of
waar we doorheen kunnen reizen, binnen
ons eigen bewustzijn. Wanneer Tijd aan
een beschouwing onderworpen wordt, vin-
den we in *De Geheime Leer* (Cosmogene-
sis, Stanza 1, Sloka 2):

DE TIJD WAS NIET, WANT HIJ LAG IN
SLAAP IN DE ONEINDIGE SCHOOT
VAN DE DUUR.

*(Toelichting) Tijd is alleen maar een illu-
sie, voortgebracht door de opeenvolging van
onze bewustzijnstoestanden op onze reis door
de eeuwige duur. Hij bestaat niet waar geen
bewustzijn is, waarin de illusie teweeg kan
worden gebracht ...*

Nog eens (Stanza 1, Sloka 6 toelichting):

*Wat is de tijd bijvoorbeeld anders dan de
opeenvolging in panorama's van onze be-
wustzijnstoestanden? Met de woorden van
een Meester, 'Het irriteert mij deze drie on-
handige woorden – Verleden, Heden en
Toekomst – te moeten gebruiken, die arm-*

*zalige begrippen van de objectieve fasen van
het Subjectieve Geheel; zij zijn vrijwel even
weinig geschikt voor het doel als een bijl voor
fijn houtsnijwerk.'*

Het zich voorstellen van 'Eenheid door
Uitbreiding in Ruimte en Oneindig in Tijd'
richt de aandacht van het bewustzijn naar
het Hart zelf van onze ware aard, en ver-
ruimt het, en kan ons helpen ons 'Ware
Zelf in een transcendentiaal goddelijk leven
te herkennen', omdat het gebaseerd is op
wat reeds inherent is aan onze ware aard.

**Diagram: 'Mediteer dan logisch en syste-
matisch hierover in verband met de be-
wustzijnstoestanden'.**

Dit onderdeel van de meditatie gaat over
de toestanden of niveaus van bewustzijn
die het heelal vormen of samenstellen. We
treffen verwijzingen naar deze bewustzijns-
toestanden aan in een aantal boeken over
yoga en in geestelijke en theosofische
boeken. Bijvoorbeeld in de verklarende
woordenlijst bij Fragment I van *De Stem
van de Stilte*, aantekeningen 14 en 15:

*De drie toestanden van bewustzijn,
namelijk Jâgrat, de wakende; Svapna, de
droomtoestand; en Sushupti, die van diepe
slaap. Deze drie Yogi toestanden, leiden tot
de vierde, of – De Turya, die boven de
droomloze toestand staande, alle anderen
overtreft en een staat van hoog geestelijk
bewustzijn is.*

In *The Inner Group Teachings van H.P.
Blavatsky* (tweede herziene en verbeterde
uitgave, blz. 13) staat: '... het was enkel in
de toestand van Turya, de hoogste van de
zeven treden van Râja-Yoga, dat de Yogi
zich een voorstelling van abstracte zaken
kan maken'. Verder op blz. 15 'De toestand
van Turya wordt bereikt op het 'Vierde
Pad.'

Deze toestanden geven de stadia of
fasen van beweging weer tussen de objec-
tieve en subjectieve bewustzijnstoestanden.
Deze zijn niet precies de toestanden van
waken, dromen of die van diepe slaap,
zoals we deze kennen, gezien vanaf het
niveau van onze persoonlijkheid, maar

blijken de sleutels te zijn, die toegang geven tot het ontsluiten van het innerlijke mystieke pad, dat leidt tot vereniging met ons Hoger Zelf.

De Verwervingen en Verzakingen- ‘omzettingen door Manas door de opeenstapelingen van ervaring’.

Een helderder begrip van de rol van de Verwervingen en Verzakingen kan verkregen worden door het overdenken van één van de fundamentele evolutie processen: ‘omzettingen door Manas via de opeenstapelingen van ervaring’. In *De Geheime Leer*, deel I [181] wordt vermeld:

Dit lichaam dient als voertuig voor de ‘groei’, om een misleidend woord te gebruiken, en voor de omzetting door middel van Manas – en dank zij de opeenstapeling van ervaringen – van het eindige in het ONEINDIGE, van het voorbijgaande in het Eeuwige en Absolute.

Ons Hoger Manas, het werkelijke Spirituele Ego, verwerft (vandaar het woord Verwervingen) door de ervaring verkregen tijdens zijn incarnaties en wordt getransformeerd volgens de wet van evolutie. Wat het is dat ons werkelijke Spirituele Ego verwerft, wordt in het bovenstaande citaat aangegeven. In het proces van evolutie vindt een omzetting plaats ‘van het eindige in het ONEINDIGE, van het voorbijgaande in het Eeuwige en Absolute’. Dit gebeurt door de ‘opeenstapelingen van ervaringen’, wat resulteert in een toename van het vermogen te onderscheiden tussen het Werkelijke en het onwerkelijke en tussen het blijvende of Eeuwigdurende en het voorbijgaande. Het zou erop kunnen lijken dat de evolutie van ‘een denkvermogen om het heelal te omvatten’ onderdeel uitmaakt van dit proces. Maar dat gaat niet zomaar, de mensheid wordt gekenmerkt door zelfbewustzijn en moet daarom keuzes maken. Eén van de fundamentele keuzes, die we moeten maken is: handelen we omwille van het Geheel of handelen we met een zelfzuchtig motief. Wanneer we handelen met een motief ten bate van het Geheel (dat wil zeggen vanuit gevoelens of

denkbeelden van Eenheid) dan vindt dit proces van transformatie plaats. Het Diagram blijkt bedoeld te zijn om het proces te versnellen, waardoor begrip en onderscheidingsvermogen ontstaan en wellicht uiteindelijk directe waarneming van wat Werkelijk en wat onwerkelijk is, plaatsvindt. Dit kan ook werkelijk plaatsvinden, aangezien het meditatieve proces in het Diagram gebaseerd is op inzichten gezien vanuit het perspectief van het werkelijk Spirituele Ego, dat wil zeggen vanuit de Werkelijkheid. Het is erop gericht ons besef van identiteit niet op de persoonlijkheid te concentreren, maar op het werkelijk Spirituele Ego. In ruimere zin uitgedrukt, de Verwervingen richten de aandacht van het denkvermogen op de Werkelijkheid en ontvouwen inzichten, waaruit handelingen voortvloeien die gebaseerd zijn op waarheid; en de Verzakingen richten de aandacht op het onderscheiden van wat onwerkelijk of misleidend is, waardoor hun invloed verzwakt wordt. Bij nader onderzoek vindt men in *De Geheime Leer* (Cosmogenezis, Stanza 7, Sloka 6):

VANAF DE EERSTGEBORENE [de oorspronkelijke of eerste mens] WORDT DE DRAAD TUSSEN DE STILLE WACHTER EN ZIJN SCHADUW STERKER EN STRALENDER BIJ IEDERE VERANDERING [reïncarnatie]

(Toelichting) De ‘Wachter’ en zijn ‘Schaduw’ – van de laatste zijn er evenveel als er voor de monade reïncarnaties zijn – zijn één. De Wachter, of de goddelijke oervorm, staat op de bovenste sport van de ladder van het zijn; de schaduw op de onderste. Daarbij is de monade van elk levend wezen – tenzij haar morele verdorvenheid de band verbreekt en teugelloos ‘afdwaalt naar het maanpad’ – om de occulte uitdrukking te gebruiken een individuele Dhyān-Chohan, verschillend van anderen, tijdens één manvantara een soort geestelijke individualiteit op zichzelf.

Deze ‘Draad’¹ is het antahkarana, de zuivere straal van Hoger Manas, uitgezonden

den in deze wereld van objectiviteit om zich te verbinden met de persoonlijkheid. Dat gedeelte van de straal dat zijn reinheid behoudt, en niet beïnvloed wordt door kama, vormt het antahkarana. Het is het middel waardoor het werkelijke Spirituele Ego de ervaringen van zijn incarnaties vergaart, maar ook het middel waarmee het probeert het lager zelf, de persoonlijkheid, te beïnvloeden. Door het antahkarana zijn we in staat goed en kwaad te onderscheiden (*The Inner Group Teachings of H.P. Blavatsky*, blz. 70). ‘Het ganse lot van één incarnatie hangt ervan af of antahkarana al dan niet in staat zal zijn het kama-manas te bedwingen. Het belang van deze sturende en corrigerende rol wordt eveneens benadrukt in *De Stem van de Stilte*, verzen 164-166:

*Beteugel met uw Goddelijke uw lagere zelf.
Beteugel met het Eeuwige het Goddelijke.
Ja, groot is hij, die de verdelger is van begeerte.*

Het is heel moeilijk en misschien niet raadzaam om al te scherpe scheidingslijnen tussen de verschillende lagen van onze hogere aard te maken. Desondanks kan een beperkte evaluatie van de stijgende ladder van ons Zijn, te beginnen bij het spirituele via het Goddelijke naar het Eeuwige, behulpzaam zijn. Blijkbaar is het Goddelijke het werkelijke Spirituele Ego, Hoger Manas nauw verenigd met Buddhi, het voertuig van Atma, en het Eeuwige is het Hoger Zelf, het Atma, de onscheidbare straal van het Universele en ENE ZELF.

In het Diagram worden de Verwervingen en de Verzakingen voorafgegaan door ‘Dan dient de normale bewustzijnstoestand gevormd te worden door’. Dit wijst erop dat de rol van de Verwervingen en de Verzakingen erop gericht is de invloed van het werkelijke Spirituele Ego over het lager zelf door middel van het *antahkarana* te versterken. Dit gebeurt niet alleen tijdens ‘het zitten voor meditatie’ maar moet eveneens gedaan worden in het dagelijkse leven.

Diagram: Verwervingen – ‘Ik ben alle Ruimte en Tijd. Verder dan dit... (kan men niet zo spreken).’

Het wezen van ons ware Spirituele Ego is van alle Ruimte en Tijd. Door over deze verwerving te mediteren richt het bewustzijn zich op het ware Spirituele Ego en stelt zich hiervoor open. Het is een positieve benadering om zich alleen maar te identificeren met de Werkelijkheid, het Oneindige en het Eeuwige, dat het denkvermogen zich alleen maar kan voorstellen in uitdrukkingen als ‘Ik ben alle Ruimte en Tijd. Verder dan dit ... (kan men niet zo spreken).’

De eerste sub-verwerving vermeldt, dat de normale bewustzijnstoestand gevormd moet worden door ‘Voortdurende Aanwezigheid in de verbeelding in alle Ruimte en Tijd.’ Dit laatste en de zinsnede ‘Ik ben alle Ruimte en Tijd. Verder dan dit ... (kan men niet zo spreken)’ wijzen naar een toestand van weten of een gewaarzijn dat overeen komt met het ‘herkennen van het Ware Zelf, in een transcendentiaal goddelijk leven’ zoals door de Mahâ Chohan gesteld wordt. Krishnamurti schreef op p.143 *Krishnamurti’s Notebook*: “*De Meditatie trok zich voor het andere terug; het was verbijsterend zuiver. Deze zuiverheid liet geen resten achter; het andere was er, dat is alles en niets bestond. Omdat niets bestond, was het. Het was de zuiverheid van al het wezenlijke. Deze vrede is een wijde, grenzeloze ruimte van onmetelijke leegte.*” Op blz. 160: “*Dit nieuwe, deze diepte, zette uit, explodeerde, verwijderde zich, en ontvouwde zich in de eigen explosies, maar was buiten tijd en aan tijd en ruimte ontstegen.*” In *Licht op het Pad* wordt in regel 4 vermeld: “*Leef noch in het heden noch in de toekomst, maar in het Eeuwige.*”

De overige sub-Verwervingen proberen ook inzichten en gevoelens tot stand te brengen, waaruit gedrag voortvloeit, dat overeenstemt met een levensopvatting, gezien vanuit het perspectief van de transcendentale Eenheid van Alle Leven. Kortom, zij vestigen de aandacht op de essentie van Eenheid en bijgevolg op de diepste innerlijke gelijkheid van de gehele mens-

heid en het inzicht dat incarnatie of 'belichaming' begrenzing voortbrengt in alle levende wezens en daarom dient elke kritische opmerking zonder lof of blaam te zijn. Uit deze inzichten ontstaan welwillendheid, sympathie, rechtvaardigheid enz. en het gedrag dat hieruit voortkomt, maakt deel uit van het beoefenen van de transcendente deugden of Pâramitâ's.

Diagram: Verzakingen- 'Ik ben zonder eigenschappen'

Ons ik-bewustzijn op het persoonlijke gebied bestaat uit een complexe bundeling van 'eigenschappen' die gevormd worden door onze lagere natuur en onze ervaringen op aarde, waaruit onze conditioneringen voortvloeien. Uit het schematisch overzicht van de Hiërarchie van Emanaties vermeld in *The Inner Group Teachings of H.P. Blavatsky*, blz. 90, kunnen we zien, dat de eigenschappen emanaties van de persoonlijkheid, het illusoire zelf zijn, en niet van het werkelijk Spirituele Ego, dat in het schema voorgesteld wordt door de Kumâra's. In de brief van de Mahâ Chohan staat 'ons te bevrijden van ons eigen Ego, het illusoire, schijnbare zelf' en de Verzakingen wijzen erop, dat ons ware Zelf in werkelijkheid zonder deze eigenschappen is en, aangezien we ons ermee identificeren, in 'slavernij, onwetendheid en strijd' verkeert. Vanuit het oogpunt van het werkelijke Spirituele Ego, waarvan het ware leven opreikt tot en deel uitmaakt van een transcendentaal goddelijk leven in Alle Ruimte en Tijd, zijn de eigenschappen niet werkelijk en bestaan niet op het niveau van het werkelijk Spirituele Ego.

In het Diagram, worden de verzakingen voorafgegaan door: 'Voortdurend weigeren te denken aan de werkelijkheid van' de lijst van eigenschappen. Dit schijnt overeen te komen met wat de Mahâ Chohan zegt over 'ons bevrijden van ons eigen Ego, het illusoire, schijnbare zelf', en eveneens met Krishnamurti's 'sterven aan het gekende' (Dying to the Known). De eigenschappen geven weer wat gekend en werkelijk is vanuit de persoonlijkheid gezien, maar zij zijn volgens het Diagram voor ons ware Spirituele

Ego niet werkelijk. Om het werkelijk Spirituele Ego te bevrijden moeten we sterven aan wat in de regel bekend staat als 'het gekende', oftewel de eigenschappen. Het mediteren over de verzakingen heeft niet alleen een deïdentificatie van het ik-bewustzijn met deze 'eigenschappen' als resultaat, maar ook een positief gewaarzijn, dat 'ik ben zonder eigenschappen'. Het brengt een voortdurend gewaarzijn voort, dat de eigenschappen niet deel uitmaken van het Ware Zelf. Het beoefenen van de verzakingen kan een sleutelrol spelen in het beteugelen van het lager zelf door het *antahkarana*, dat aspect van manas dat nog steeds zijn reinheid heeft behouden, onbezoedeld door kâma, en dat luistert naar en reageert op het werkelijk Spirituele Ego. Alhoewel de Verwervingen en de Verzakingen beoefend worden tijdens 'het zitten' voor meditatie, moeten zij ook in het leven van alle dag toegepast worden. Het leven zelf is de grote leraar en de problemen die het leven brengt kunnen, ofschoon zij de oorzaak van lijden kunnen zijn, ook het middel worden voor het verkrijgen van inzicht en zodoende voor spirituele transformatie. Het Diagram voorziet in een middel temidden van de uitdagingen van het dagelijkse leven, om spirituele inzichten en niet gehecht zijn, te ontvouwen en in stand te houden.

Conclusie

Het meditatiediagram van HPB is gebaseerd op een aantal van de meest fundamentele esoterische beginselen omtrent het inwezen van de Godheid en het Bestaan. De weg wordt gewezen naar hetgeen in de aard van ons wezen werkelijk, blijvend en transcendentaal is en naar wat misleidend en voorbijgaand is. Deze unieke benadering is een weg of proces van spirituele transformatie die voorziet in wegwijzers naar inzichten, gezien vanuit het gezichtspunt van de transcendente Eenheid van alle leven. Het bereik en de diepzinnigheid is zodanig, dat het niet alleen het mystieke pad van yoga van innerlijke vereniging met het Hoger Zelf door de eerste twee treden omvat, maar

bovendien in de Verwervingen en de Verzakingen de grondslag legt voor het toepassen van de Pâramitâ's temidden van ons dagelijks leven.

Noten

1. Normaliter wordt het woord 'Draad' gebruikt in de betekenis van de 'Draadziel', het Sutratma. In het aangehaalde citaat kan het

ook gebruikt worden om het Antahkarana aan te duiden, dat HPB beschrijft als het 'pad dat ligt tussen de goddelijke en de menselijke ego's' en dat nooit verbroken kan worden, zolang er nog een spirituele daad verricht kan worden, die als 'verbindingsdraad' kan dienen (*CW*, deel XII, blz. 633-634)

Uit: *The Theosophist*, mei 2003
Vertaling: Ton van Beek

Lied van de Yoruba (Nigeria)

De zon schijnt en zendt zijn brandende stralen op ons neer,
De maan rijst in haar pracht,
De regen zal komen en de zon zal weer schijnen
En over dit alles glijden God's ogen.
Niets is voor hem verborgen.
Of je nu thuis bent, of op het water,
Of je nu rust in de schaduw van een boom in de open lucht,
Hier is je Meester.

Dacht je dat jij, omdat je machtiger bent dan een arme wees,
Je zinnen op zijn rijkdom kon zetten en hem kon bedriegen
En ondertussen tegen jezelf kon zeggen:
'Ik kan niet worden gezien?'
Herinner je dan maar,
dat je altijd in de aanwezigheid van God bent.

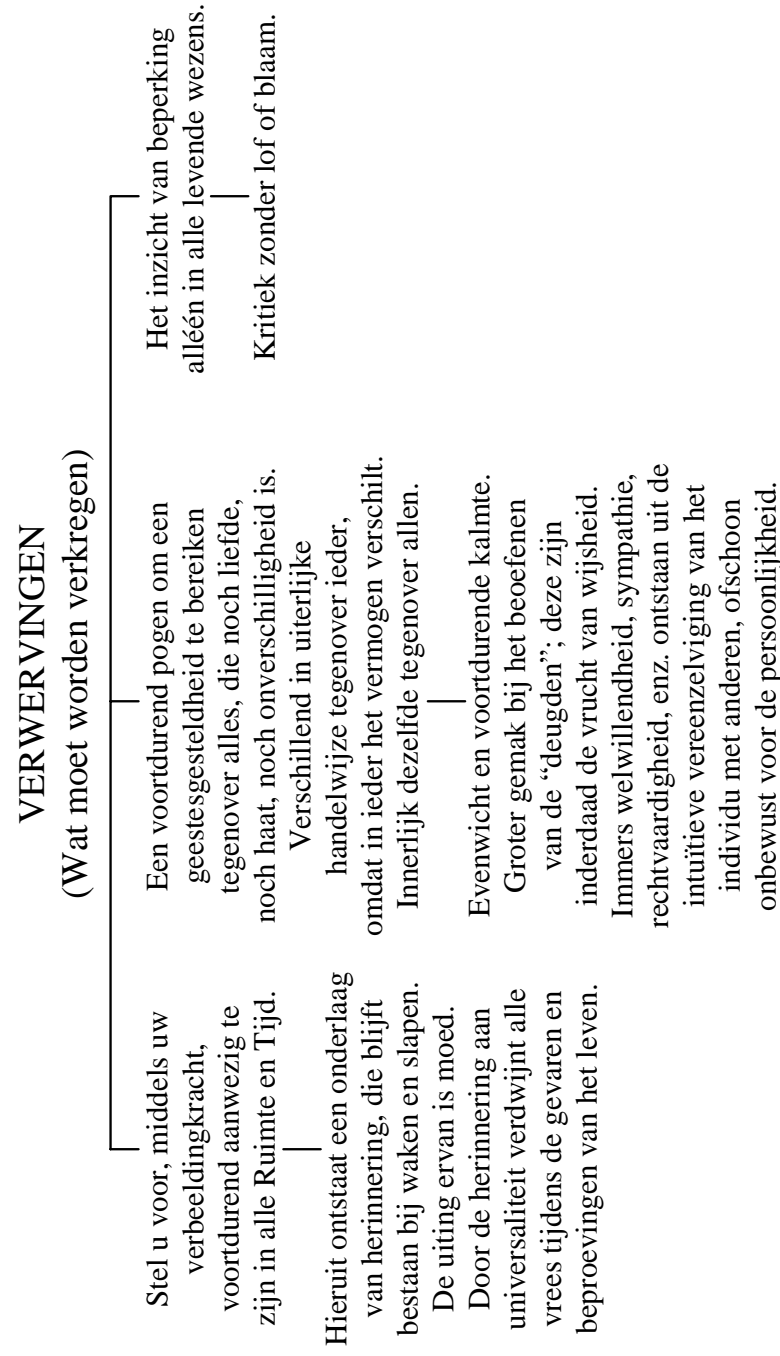
Niet vandaag, niet vandaag, niet vandaag!
Maar eens zal hij jou je welverdiende loon geven,
Omdat je in je hart dacht
Dat je alleen maar een slaaf, een wees hebt bedrogen.

Uit: *The Theosophist*, augustus 2003
Vert: EKB

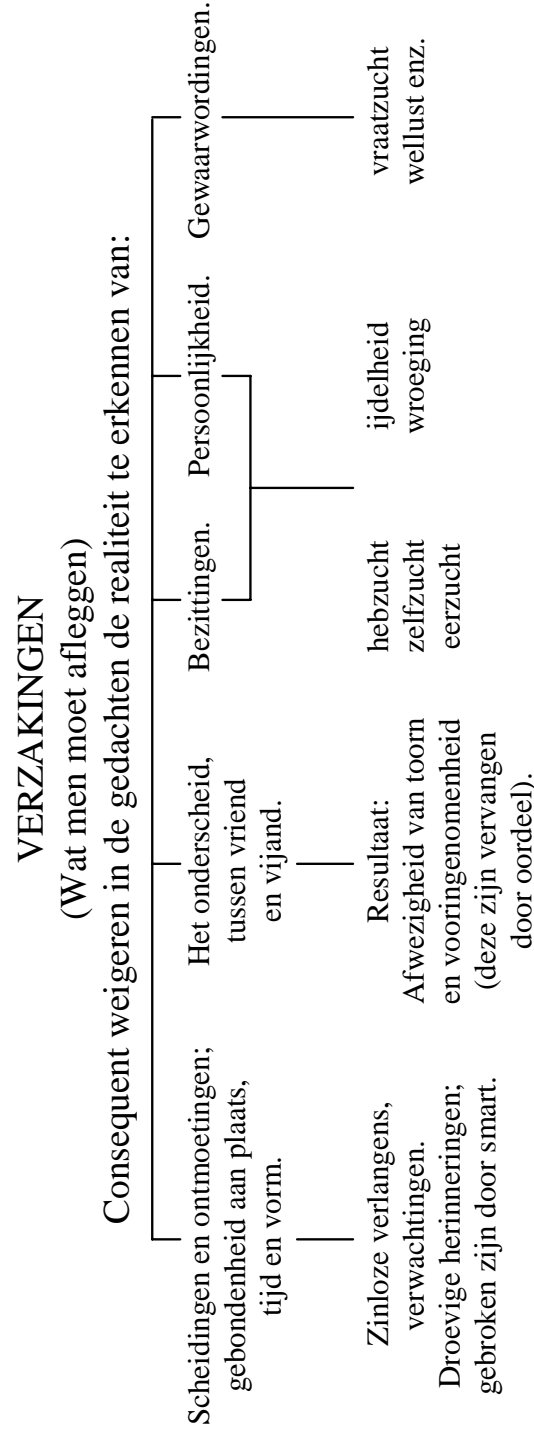

Meditatie - Diagram

Gedicteerd door H.P. Blavatsky aan E.T. Sturdy, in Londen, 1887/1888.
 Stel U eerst EENHEID voor door uitbreiding in Ruimte en Oneindig in Tijd.
 (Hetzij met of zonder U te vereenzelvigen.)
 Mediteer dan logisch en systematisch hierover in verband met de bewustzijnstoestanden.
 Dan dient de normale bewustzijnstoestand gevormd te worden door:

NOOT: Verwerving wordt volmaakt in de idee: “Ik ben alle Ruimte en Tijd”.
Verder dat dit ... (kan men niet zo spreken).

NOOT: Deze verzakingen worden veroorzaakt doordat men voortdurend zonder zich te bedriegen* zich voorstelt “ik ben zonder ...”; de erkenning, dat zij de oorzaak van gebondenheid, onwetendheid en strijd zijn.

”Verzaking” wordt vervolmaakt door de meditatie: “ik ben zonder attributen”.

*) Er is geen kans op zelfbedrog, wanneer de persoonlijkheid geheel vergeten wordt.

ALGEMENE OPMERKING: Al de hartstochten en deugden zijn nauw aan elkaar verbonden. Het diagram geeft slechts algemene aanwijzingen.